

Către: Ministerul Afacerilor Interne
În atenția: Domnului Ion-Marcel VELA
Ministru

Spre informare: MAI – Inspectoratul General pentru Imigrări
MAI - Direcția Generală Afaceri Europene, Schengen și Relații
Internaționale
MAI – Direcția Fonduri Externe Nerambursabile

Stimate domnule Ministru,

Subsemnatele, organizații neguvernamentale active în domeniul azilului, migrației și integrării, privim cu îngrijorare evoluția pandemiei COVID-19 și efectele pe care aceasta le are asupra refugiaților și migranților din România.

Având în vedere prevederile Decretului Prezidențial nr. 195/16 Martie 2020 privind instituirea stării de urgență pe teritoriul României, ale Ordonanțelor Militare nr. 1-3, adoptate în datele de 18 martie, 21 martie, respectiv 24 martie, precum și prevederile Constituției României și ale tuturor celorlalte acte normative relevante de la nivel național, regional și internațional,

Salutăm eforturile autorităților publice cu responsabilități în domeniul azilului, migrației și integrării în sensul prevenirii răspândirii COVID-19 în interiorul comunităților de refugiați și migranți.

Ne manifestăm aprecierea pentru buna cooperare dintre autoritățile publice cu atribuții relevante, precum și dintre acestea și organizațiile societății civile.

Considerăm că statul român și-a demonstrat angajamentul ferm față de obligațiile umanitare stabilite prin convențiile de drept internațional și european la care este parte, permițând accesul pe teritoriu persoanelor care au nevoie de protecție internațională sau care sunt motivate de alte motive umanitare, conform art. 6 alin. (2) lit.h) al Ordonanței Militare nr. 2/21 Martie 2020.

Având în vedere cele de mai sus, precum și eforturile susținute ale organizațiilor noastre de a contracara efectele negative ale actualului context asupra populației de străini, solicitanți de azil, refugiați aflată pe teritoriul României, respectiv:

- prevenirea răspândirii COVID-19 în comunitățile de migranți și Centrele Regionale de Cazare și Proceduri pentru Solicitanți de Azil din cadrul MAI și implicit, protejarea sănătății publice;
- limitarea efectelor sociale și economice negative ale crizei;

Vă propunem o serie de recomandări, a căror detaliere o veți regăsi în cele ce urmează:

1. Includerea migranților și a refugiaților în toate strategiile și măsurile adoptate de către autoritățile centrale și locale în domeniul prevenției răspândirii infecțiilor COVID-19 și protejării sănătății publice.
2. Traducerea în limba engleză a comunicatelor publice emise de către Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății și Ministerul Muncii privind recomandările și măsurile adoptate în scopul prevenirii răspândirii epidemiei COVID 19, precum și diseminarea largă a acestor traduceri (inclusiv declarațiilor solicitate de autorități);
3. Suplimentarea acțiunilor de informare a cetățenilor străini și a angajatorilor cu privire la drepturile și obligațiile pe care le au în domeniul muncii și întărirea mecanismelor de control și sesizare a eventualelor abuzuri sau situații de exploatare.
4. Flexibilizarea programelor finanțate prin Fondurile europene pentru azil, migrație și integrare (FAMI) pentru a permite adoptarea unui set de măsuri urgente menite să răspundă la nevoile apărute sau exacerbate ca rezultat al epidemiei COVID-19.

1. Recomandări în scopul protejării sănătății publice și prevenirii răspândirii infectării cu COVID-19 în comunitățile de migranți și Centrele de Recepție pentru Solicitanți de Azil din cadrul MAI.

Având în vedere evoluția situației epidemiologice pe teritoriul României, subliniem importanța includerii refugiaților și migranților în toate planurile, strategiile și măsurile adoptate în perioada următoare în scopul prevenirii răspândirii COVID-19 și realizării managementului consecințelor.

În virtutea Articolului 5 din Ordonanța Militară nr. 3 din 24.03.2020, toate persoanele care intră în România urmează a fi supuse măsurii izolării la domiciliu sau a carantinării. Atragem atenția asupra vulnerabilității crescute a persoanelor care solicită azil în România și care, în lipsa mijloacelor de autosusținere, urmează a fi cazați în Centrele Regionale de Proceduri și Cazare aflate în subordinea Inspectoratului General pentru Imigrări.

Întrucât posibilitățile actuale de cazare ale Centrelor nu permit o izolare eficientă a persoanelor care intră sub incidența Articolului 5, propunem identificarea de măsuri alternative pentru respectarea cu strictețe a măsurii izolării.

Adițional, considerăm esențială instituirea promptă și cât mai eficientă a unor măsuri suplimentare de prevenire și protecție, precum amenajarea unor locuri destinate trierii epidemiologice, similare măsurilor cuprinse în *Ordonanța de urgență nr. 53/2015 pentru stabilirea unor măsuri aplicabile în cazul apariției la frontieră de stat a României a unui aflux masiv de imigranți*.

Ținând cont de faptul că nu toți migranții și refugiații cunosc suficient de bine limba română pentru a înțelege pe deplin conținutul măsurilor și a recomandărilor în planul sănătății publice, considerăm necesară realizarea unei informări în mai multe limbi, precum și impunerea unor mecanisme de control cu privire la respectarea carantinei sau izolării, astfel încât să fie asigurată prompt respectarea măsurilor adoptate.

Luând în considerare importanța unei comunicari interinstituționale eficiente pe toata perioada stării de urgență, subliniem cu precădere impactul pozitiv al coordonării activității Inspectoratului General pentru Imigrări cu toate instituțiile având atribuții în gestionarea crizei COVID-19 - între altele, Ministerul Sănătății, Direcțiile pentru Sănătate Publică, alte autorități publice centrale și locale.

În acest sens, solicităm ca orice măsuri stabilite de autoritățile cu atribuții în domeniul sanatații publice, sa fie extinse în mod eficient asupra străinilor aflați pe teritoriul României, inclusiv solicitanților de azil.

2. Recomandări în scopul limitării efectelor economice și sociale negative ale crizei:

2.1. Suplimentarea acțiunilor de informare a cetățenilor străini și a angajatorilor cu privire la drepturile și obligațiile pe care le au în domeniul muncii și întărirea mecanismelor de control și sesizare a eventualelor abuzuri sau situații de exploatare.

În contextul suspendării controalelor efectuate de către Inspectoratele Teritoriale de Muncă, conform art. 34 din *Decretul Prezidențial privind instaurarea stării de urgență* și al creșterii numărului de sesizări cu privire la încetarea abuziva a raporturilor de muncă, apreciem că refugiații și migranții sunt persoane care se află într-o situație de vulnerabilitate în relațiile de muncă.

Luând în considerare posibilele implicații ale desfacerii contractelor de muncă ale străinilor (pierderea dreptului de ședere pe teritoriul României), aceștia pot deveni cu ușurință victime ale exploatării, a restrângerii în mod abuziv a drepturilor salariale precum și a concedierii fără respectarea legislației în vigoare.

Din aceste considerente, reiterăm obligația statului român de a identifica și sancționa angajatorii abuzivi, în concordanță cu Directiva 2009/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 iunie 2009 de stabilire a standardelor minime privind sancțiunile și măsurile la adresa angajatorilor de resortisanți din țări terțe aflați în situație de ședere ilegală.

De asemenea, recomandăm crearea unui sistem de prevenție a deciziilor abuzive, bazat pe informare, realizat în cooperare cu angajatorii, precum și cu alte autorități cu atribuții relevante.

Considerăm necesară suplimentarea acțiunilor de informare a cetățenilor străini cu drept de muncă cu privire la drepturile pe care le au în domeniul muncii și asupra mecanismelor de care dispun pentru a sesiza eventuale abuzuri sau situații de exploatare.

Ținând cont de faptul că refugiații și migranții se confruntă cu un risc crescut de deveni victime ale traficului cu ființe umane, recomandăm adoptarea unor măsuri de prevenire a traficului de persoane și consolidarea mecanismelor existente de combatere a acestui fenomen, în special în perioada următoare.

2.2 Flexibilizarea programelor finanțate prin Fondurile europene pentru azil, migrație și integrare (FAMI):

Considerăm că autoritățile române ar trebui să promoveze, într-o manieră coerentă și flexibilă, un set de măsuri urgente menite a răspunde la nevoile apărute sau exacerbate ca rezultat al pandemiei COVID-19, având în vedere că:

- numeroase persoane aparținând comunităților de refugiați și migranți se află în stare de precaritate economică, de marginalizare și excluziune socială, sau prezintă alte tipuri de vulnerabilități, având nevoie de măsuri specifice de sprijin din partea statului român și a societății civile,
- pandemia COVID-19 poate exacerba aceste stări de vulnerabilitate a comunităților de refugiați și migranți, posibile efecte negative ale acesteia fiind: creșterea costurilor medicale individuale și a costurilor de trai în general, șomaj generalizat, pierderea locuințelor, creșterea riscului de exploatare și de a deveni victime ale traficului de persoane.

Pentru a contracara aceste efecte negative, recomandăm flexibilizarea distribuției FAMI în sensul suplimentării finanțării proiectelor existente sau atribuirii în regim de urgență a unor fonduri suplimentare pentru limitarea efectelor negative generate de pandemia COVID-19, în funcție de necesități. Printre problemele urgente ce pot fi combătute prin astfel de proiecte se numără, cu titlu de exemplu:

- Asigurarea dreptului la locuință și prevenirea evacuărilor refugiaților și migranților care, din cauza pierderii locurilor de muncă ca rezultat al efectelor economice, se află în imposibilitatea achitării chiriei / utilităților;
- Asigurarea nevoilor de subzistență ale persoanelor care se află în situația menționată la punctul anterior;
- Asigurarea necesarului de produse de curățare și dezinfectare, pentru solicitanții de azil aflați în Centrele Regionale de Cazare și Proceduri și pentru personalul IGI administrează aceste centre, precum și angajații ONG-urilor care oferă asistență acestora.

Având în vedere recomandările și propunerile de mai sus, organizațiile semnatare își reafirmă disponibilitatea pentru a sprijini autoritățile competente în identificarea și implementarea celor mai bune soluții, care să asigure o protecție adecvată împotriva efectelor directe și indirecte ale răspândirii COVID-19, tuturor cetățenilor și străinilor aflați în prezent pe teritoriul României.

Cu deosebită stimă,

Asociația Ecumenică a Bisericilor din România (AIDRom)

Asociația Filantropia Oradea

Asociația Novapolis – Centrul de Analize și Inițiative pentru Dezvoltare

ARPCPS – Migrant Integration Center Brașov

Asociația Română pentru Promovarea Sănătății (ARPS)

Asociația Solidaritatea Umană Nova Pitești (ASU Nova)

ASSOC - Asociația Profesională Neguvernamentală de Asistență Socială

Centrul pentru Inovare Publică

Consiliul Național Român pentru Refugiați (CNRR)

Fundația ICAR

Fundația Terre des Hommes Elveția

Institutul Intercultural Timișoara

Liga Apărării Drepturilor Omului (LADO), filiala Cluj

Salvați Copiii România

Societatea pentru Managementul Riscurilor Transfrontaliere (SmaRT)

Coaliția pentru Drepturile Migranților și Refugiaților - CDMiR s-a constituit în 2017, cu misiunea de a promova și de a coordona activități de advocacy, de a monitoriza efectele acestora, de a interacționa cu decidenții și de a influența decizia publică în mod transparent și echitabil în domeniul migrației. În prezent, CDMiR are 22 ONG-uri membre și 5 susținători din mediul academic și organizații internaționale, acoperind numeroase domenii de expertiză, inclusiv cercetare, advocacy, asistență materială, juridică și medicală, orientare culturală și dialog intercultural.